

“Araştırma ve Yayın Etiği”

Etik İlkeler ve Yayın Politikası

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (MSKU Eğitim Fakültesi Dergisi) Kasım 2014 sayısından bu yana yayın hayatını sürdürmektedir. Dergimiz 2019 yılından itibaren TR dizinde taranmaya başlamıştır. MSKU Eğitim Fakültesi Dergisi ULAKBİM’in 25 Şubat 2020 tarihinde aldığı kararla, “Tüm bilim dalları için, etik kurul kararı gerektiren klinik ve deneysel insan ve hayvanlar üzerindeki çalışmalar için ayrı ayrı ETİK KURUL ONAYI alınmış olmalı, bu onay makalede belirtilmeli ve belgelendirilmelidir.” kuralını uygulamaktadır. Dergiye makale gönderecek olan yazarların bu konuya dikkat etmeleri önemle rica olunur. ETİK KURUL ONAYI gerektiren makalelerde bu şartı sağlamayanlar kabul edilmeyecektir. Üniversiteler dışındaki araştırmacılar tarafından yapılan çalışmalarda yazarların bölgelerinde bulunan Etik Kurullara başvurarak ilgili belgeleri temin etmeleri gerekmektedir

Dergiye gönderilen makalelerde yazarlar “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” kapsamında uyulması gerekli tüm kurallara uymalıdır. Bahsi geçen yönergenin “Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler” başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemelidir. Ayrıca MSKU Eğitim Fakültesi Dergisi olarak şu kuruluşların etik ilkeleri esas alınmaktadır:

- b) Yükseköğretim Kurumları Etik Davranış İlkeleri
- c) TÜBİTAK - Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu Yönetmeliği

Etik kurul izni gerektiren çalışmalarda, izinle ilgili bilgiler (kurul adı, tarih ve sayı no) yöntem bölümünde ve ayrıca makale ilk/son sayfasında yer verilmelidir. Olgu sunumlarında, bilgilendirilmiş gönüllü olur/onam formunun imzalatıldığına dair bilgiye makalede yer verilmesi gereklidir. Kullanılan fikir ve sanat eserleri için telif hakları düzenlemelerine riayet edilmesi gerekmektedir.

MSKU Eğitim Fakültesi Dergisi genel olarak eğitim alanındaki, araştırma makaleleri, kısa bildirimler, olgu sunumları, derleme yazıları ve editöre mektuplar yayınlanmak üzere kurulmuş hakemli bir dergidir. Dergi için kullanılan etik ilkeler ve kurallar yukarıda belirlenen etik yönergelerine göre belirlenmiş ve uyarlamalar bu doğrultuda devam etmektedir. Kuralların dergi bileşenlerine göre düzenlenmesinde aşağıdaki özelliklere yer verilmiştir.

Yazarlara İlişkin Etik Uygulamalar

Yazarlar, dergiye gönderilen ve dergi web sayfasında belirtilen eğitim Bilimleri, alan eğitimi alanındaki özgün çalışmalarını dergiye göndermekle yükümlüdür.

Yazarlar, makalelerin kaynakçasını düzenlerken dergi ana sayfasında yer alan kurallara göre (APA-7) doğru kaynak gösterimine dikkat etmek durumundadır. Dergiye gönderilen makalelerin aynı süreçte başka bir dergiye gönderilmesi söz konusu olmamakla birlikte yazar, bu konudaki “Telif Hakkı Devir Formunu” da çalışma beraberinde göndermelidir.

Çalışmalarda yazar olarak yer alacak kişilerin makaleye katkı sağlamış olması esastır. Çalışmaya akademik desteği olmayan ve konu ile ilişkisi bulunmayan kişilerin yazar olarak yazılmamasına dikkat edilmelidir.

Yazarlar hakemlerin talep etmesi halinde gerekli rapor, istatistik sonuç, gözlem verileri vb. gibi kanıt olabilecek bilgileri ibraz etmekle yükümlüdür. Bunların saklanma süresi en az 5 yıldır.

Yazarların çalışmalarında hata olduğunu fark etmesi durumunda dergi editörünü veya dergi editör yardımcısının haberdar etmesi, ya düzeltme hakkı istemesi veya yayını çekmesi gerekmektedir.

Yayınlanmak üzere gönderilen çalışmaya ilişkin bir çıkar çatışması fark edildiğinde tüm sorumluluk yazara ait olup, gerekli yasal ve idari yükümlülük yukarıda bahsedilen yönetmelik çerçevesinde yazara veya yazarla aittir

Hakemlere İlişkin Etik Uygulamalar

Dergide çifte körleme sistemine göre hakemlik uygulanmakta olup, yazarların hakemlerden, hakemlerin de yazarlardan haberdar olması engellenmektedir. Tüm yazışmalar Dergipark sistemi üzerinden yapılmaktadır. Hakem raporları aynı sistem üzerinden gönderilmekte olup, düzeltme isteyen hakemlere çalışmayı tekrar görebilme fırsatı sağlanmaktadır.

Hakemler atanırken gönderilen makale veya çalışma ile doğrudan ilişkili uzmanlara gönderim yapılmaktadır.

Disiplinler arası çalışmalarda hakem atamaları konunun özelliğine göre çalışma alanlarının farklı hakemlerine gönderilmekte olup (en az iki hakeme) böylece objektif olunmaya çalışılmaktadır. Ayrıca kurum içi gönderilen yazılarda kurum dışı hakem atamalarına özen ve öncelik vererek objektiflik korunmaya çalışılmaktadır.

Atanan hakemin kim ya da kimlerden oluşacağı konusunda yazarın asla bir bilgisi olmamaktadır. Atanan hakemler, yurt dışı, yurt içi, kamu veya vakıf üniversitelerinden seçilebileceği gibi alanda otorite olmuş emekli öğretim üyeleri arasından da seçilebilir. Bu seçimde hakemlerin en az doktora seviyesinde eğitim almış olmalarına dikkat edilmektedir.

Hakemlerden ikisinin göndermiş olduğu değerlendirmelerde karar verilemediği durumlarda 3. Hakem ataması yapılmaktadır. Atamalarda ikiden fazla hakem ataması süreci hızlandırabilmektedir.

Hakemler de yazarlar gibi çıkar çatışması fark ettikleri aşamada dergi yönetimini uyarmak ve ciddiyete katkıda bulunmakla yükümlüdür.

Hakem değerlendirme formlarında eksiklikler açıkça ifade edilmeli, gerekçeler iyi belirlenmeli ve yazarlara bu konuda net dönütler verilebilmektedir. Bu amaçla hakemlerin raporlarının açıklayıcı olmasına dikkat edilmektedir.

Hakemler eleştirilerini edebi kurallara göre beyan ederler. Herhangi bir üslup bozukluğu durumunda ilgili hakem uyarılır ve davranışını düzeltmesi istenir. Tekrarı halinde ise gerekli önlemleri almak dergi yönetiminin tasarrufundadır.

Hakemlerin kendilerine verilen süre içerisinde değerlendirmelerini tamamlamaları gerekmekte ve burada belirtilen etik sorumluluklara uymaları beklenmektedir.

Editörler ve editör yardımcısına ilişkin etik uygulamalar:

Editörler derginin işleyişini düzenlerken;

Dergi Editörleri için Etik Davranışlar yukarıda bahsedilen yönetmelikler çerçevesinde düzenlenmektedir. Editorler tüm etik ilke ve sorumlulukları dikkate almak ve bu ilkelere bağlı kalmak

zorundadır. Yazar yazılan yazının içeriğinden sorumlu olmak üzere editör, editör yardımcısı, alan editörleri dergide basılan tüm makalelerden sorumludur.

Editörün ve editör yardımcısının etik görevleri ve sorumlulukları aşağıdaki gibidir:

Genel Görevler

Derginin çağdaş niteliklere ulaşması ve alana katkı sağlaması konusundaki çaba öncelikle editörün sorumluluğudur. Bu konuda alan editörleri ile geliştirme çalışmaları da editörün kontrolünde sağlanmaktadır.

Editör, editör yardımcısı yazarlarla hiyerarşik bir mesafe oluşturmamalı ve açıkça her konuda yazarlara rehberlik etmelidir.

Editör-Okuyucu Etkileşimi

Editör, hakem değerlendirmesinin gerekli olmadığı editöre mektup, davetli yazılar, konferans duyuruları vb. gibi bilgilerin açıkça belirtildiğinden emin olmalıdır.

Editör, yayımlanan makalelerin dergi okuyucularının bilgi ve becerileriyle uyumlu olabilmesi için gerekli çalışmayı yürütmesi gerekmektedir.

Editör-Hakem İlişkileri

Editör, editör yardımcısı ve alan editörleri gönderilen makale ve çalışmaların doğru hakemlere gönderilmesi konusunda gerekli kontrolü sağlamalıdır.

Editör, editör yardımcısı ve alan editörleri hakem değerlendirme sürecinin çifte körleme ile sürdürüldüğünden emin olmalı ve yazarlara hakemleri, hakemlere de yazarları asla beyan etmemelidir.

Editör, editör yardımcısı ve alan editörleri hakemlerin zamanında görevlerini yapmalarına ve eksiklikler hakkında geri bildirim sağlamalarına dikkat etmelidir.

Editör, editör yardımcısı ve alan editörleri belirli periyotlarda hakemlerin görüşlerini alıp daha iyi bir değerlendirme süreci için veri toplamalıdır.

Editör, editör yardımcısı ve alan editörleri nezaket kurallarını ihlal eden hakemlere uyarı ve diğer önlemleri almakla yükümlüdür.

Editör, editör yardımcısı ve alan editörleri hakem kurulunu her zaman genişletme eğiliminde bulunmalı ve güncelleme konusunda gerekli çabayı göstermelidir.

Editör- Yazar İlişkileri

Derginin belirli yazım kuralları vardır ve bu kurallar ana sayfada herhangi bir ikilem yaratmayacak düzeyde açıkça ifade edilmiştir. Editör, editör yardımcısı ve alan editörleri yazım kuralları konusunda yapılan değişiklikleri anında yazarlara bildirmek ve yazım kuralları sayfasını yenilemekle mükelleftir.

Editör, editör yardımcısı gönderilen makaleyi inceler ve ilgili alan editörüne iletir. Alan editörleri bu makaleyi gözden geçirerek değerlendirme aşamasına geçer veya reddeder. Reddedilen makalenin

gerekçesi objektif olarak yazara bildirilir. Değerlendirme aşamasında ise alan ilişkin hakem seçimi, yazım kurallarına uygunluk ve kaynakça yazımının kontrolleri sağlanır. Bu değerlendirmeler bittikten sonra durum editöre iletilir ve süreç başlar.

Makalelerin gönderilme tarihi ve yayıma kabul edilme tarihi editör tarafından makalenin başlığında yazılır.

Editör, editör yardımcısı ve alan editörleri yazarların makaleye ilişkin sorularına cevap verme yükümlülüğü vardır. Makalenin akıbeti hakkındaki sorular editör tarafından cevaplanır.

Editör-Editörler Kurulu İlişkileri

Editör, editör yardımcıları-alan editörlerine görev verirken alanda uzman ve katkı sağlayacak kişileri seçmelidir.

Editör, görevlendirdiği alan editörlerinden derginin gelişimin desteklemek, doğru hakem atamalarında hassas davranmak, objektif ilkeleri asla aşmamak, yazım kurallarında belirlenen mutlak kararları uygulamak gibi ciddi görevleri yürütmelerini beklemek ve kontrol etmek sorumluluğundadır.

İntihal ve Etik Dışı Davranışlar

Gönderilen yazılar iThenticate programı ile taranmakta ve tezlerde de genel olarak kabul edilen % 20'lik oran üst sınır olarak kabul edilmektedir. Derginin bu oranı daha aşağı değerlere çekmesi, editör ve editör kurulunun kararı ile mümkün olabilecektir. Benzeşim oranı % 20'den fazla olan makaleler yazara geri gönderilir ve düzeltme istenir. Bir hafta içerisinde düzeltilmeyen makaleler tekrar değerlendirmeye alınmaz.

Makalelerde gerek editör ve editör kurulu tarafından, gerekse şikayet nedeni ile intihal tespit edilirse makale yayımlanmadan geri gönderilir.

Dergide etik dışı davranışlar şu şekilde belirlenmiştir:

Çalışmaya katkıda bulunanların yazılmaması veya çalışmaya katkıda bulunmayanların yazılması şeklindeki haksız yazarlık,

Makale tezlerden türetilmiş, ya da proje kapsamında yapılmış ise bunun belirtilmemesi,

Bir çalışmayı sayısal çokluk amacı ile birden çok çalışmaya dönüştürmek için yapılan dilimleme,

Gönderilen çalışmalara ilişkin çıkar çatışmalarının bildirilmemesi,

Çifte körleme sürecinin deşifre edilmesi,

Yayımlanan çalışmayı farklı dillerde farklı dergilerde yayınlamak.

Hakem Değerlendirme Süreci

Dergi bünyesinde yayımlanması istenen eserlerin mutlaka eğitim alan eğitimi ile ilgili olması şartı aranır. Hakem sürecine dair işleyiş, editör ve editör yardımcısının kontrolünde gerçekleştirilir. Editör editör yardımcısının ve alan editörünün uygun bulmadığı ya da kabul etmediği bir yayın dergide

sürece dahil edilmez. Bu konuda yazar ya da yazarlar dergi ile diğer organlar üzerinde bir yükümlülük oluşturamaz.

Dergi sistemine yüklenen her yazı, ilk olarak dergi sekreteryası tarafından uygunluğu bağlamında değerlendirilir. Bu değerlendirme sonucunda, yazar tarafından yapılması gereken düzeltmeler olursa, yazı, düzeltme talebi ile yazara iade edilir. Düzeltmelerden sonra hakem süreci başlar. Yazım ve yayın ilkeleri açısından değerlendirilmeye uygun bulunan yazılar yazarlara yönlendirilir. Hakemler yazının temsil ettiği alanda uzmanlıkları bulunan kişiler arasından seçilir.

Alan değerlendirmesinden iki olumlu hakem raporu alan yazı yayımlanmaya hak kazanır. Bir olumlu bir olumsuz hakem raporu alan yazı, üçüncü bir hakeme gönderilir. Yazının yayımlanıp yayımlanmamasına üçüncü hakemin raporu doğrultusunda karar verilir. Hakemler çalışmayı olumlu bulup düzeltmelerden sonra yazıyı tekrar incelemek isteyebilirler. Bu durumdaki yazılar aynı hakemin tekrar incelenmesine sunulur. İlgili hakem cevap vermez ya da değerlendirme yapmayı kabul etmez ise, bu ikinci değerlendirme için yeniden farklı bir hakeme başvurulabilir ya da bu ikinci inceleme alan editörü tarafından da yapılabilir. Bu şekilde alan editörü çalışmanın yayımlanıp yayımlanmayacağına karar verebilir.

Düzeltmeler iki şekilde istenebilir; küçük düzeltmeler verilebilir veya önemli değişiklikler önerilebilir. Yazar istenen değişiklikleri yapmakla ve yaptığı değişiklikleri ayrı bir dosyada belirtmekle yükümlüdür; istenen değişiklikleri gerçekleştirmemişse bunları gerekçelendirmelidir. Dizgi aşamasında çalışmanın yayınlanabilir durumda olduğu kabul edildikten sonra yazar(lar)dan son kontrol düzeltmesi istenir.

Yayın değerlendirmesine ilişkin “hakem görüş bildiri raporu” sorumlu yazara gönderilir. Hakemlerin kendilerine gönderilen yazıyı değerlendirme süreleri 10 gündür bu süre uzatılabilir. Hakemlerin önerilerine göre alan editörünün aşağıdaki yollardan birini izler:

-Çalışmayı yayımlayabilir.

-Üzerinde değişiklik ve geliştirme yapılmış çalışmayı yayıma kabul edebilir

-Yazar(lar)dan hakem görüşlerine uygun olarak çalışmasını düzenlemesini isteyip yeni bir değerlendirme süreci başlatabilir.

-Çalışmayı reddedebilir.